

ZPRÁVA O LEKTORSKÉ ČINNOSTI ZA ROK 2012/2013

Università degli Studi di Napoli "L'Orientale", Itálie

Mgr. Petra Macurová

Università degli Studi di Napoli „L'Orientale“ je vysoká škola, která své oficiální uznání jakožto vzdělávací instituce získala již roku 1732. Tehdy se ještě nejednalo o univerzitu, ale o Čínské kolegium, jehož hlavním účelem bylo církevní vzdělávání a příprava na kněžství mladých Číňanů v Neapoli, kteří následně měli šířit katolicismus ve své zemi. Stejnou důležitost, jako mělo religiózní vzdělání, již od počátku měla také příprava lingvistická – absolventi kolegia měli být vynikajícími tlumočníky, experty na indické a čínské jazyky. Postupem času při Čínském kolegiu vznikl i konvikt pro vzdělávání mladých Neapolitánů, posléze byli na kolegium přijímáni také obyvatelé mocné Osmanské říše. Po sjednocení Itálie Čínské kolegium prošlo určitou reformou, jeho „nástupcem“ se stalo Královské asijské kolegium, tentokrát již formálně rozdělené na dvě části: jednu zabývající se vzděláním církevním a druhou věnující se studiu asijských jazyků. V té době se již na kolegiu vyučovala arabština a ruština, následně přibyla např. perština, moderní řečtina, urdština a hindština. V roce 1888 se kolegium právně stalo Institutem Orientale, jehož lingvistická část byla právně rovna univerzitě (část věnující se církevnímu vzdělání byla potlačena a dnešními termíny by byla označena jako střední škola).

Università degli Studi di Napoli „L'Orientale“ je nejstarší univerzitou v Evropě, na níž lze studovat sinologii a orientalistiku. V této tradici (tedy lingvistického, literárního a historického vzdělávání) „L'Orientale“ nadále pokračuje, nejedná se však o tradici omezující, dnes zde můžete současně studovat jazyky západní i východní, což je kombinace, kterou většina univerzit neumožňuje. Český jazyk se v Neapoli vyučuje od 20. let 20. století, stejně jako v Římě a v Padově (jedná se o první katedry češtiny v Itálii), a v současnosti je jednou ze dvou italských univerzit, na které působí řádný profesor češtiny.

Také v akademickém roce 2011/2012 univerzita prošla určitým formálním přeskupením a nyní (od 1. ledna 2012) již čeština nespadá pod katedru studií východní Evropy (Dipartimento di Studi dell'Europa Orientale), ale pod katedru literatury, lingvistiky a komparace (Dipartimento di Studi Letterari, Linguistici e Comparati).

V akademickém roce 2012/2013 se studiu češtiny věnovalo 15 studentů různých oborů. V prvním ročníku byly zapsány 4 studentky, v druhém ročníku pokračovaly 2 studentky, 1 studentka se ke studiu navrátila po roční pauze a 1 studentka se ke studiu vrátila po dvouleté pauze, ve třetím ročníku byli zapsáni 2 studenti, do čtvrtého ročníku 1 studentka a do pátého také

1 studentka. Mimo to byly ještě 3 studentky zapsány do doktorského studia. V zimním semestru 2012/2013 jedna studentka studium úspěšně ukončila a pokračuje v navazujícím magisterském cyklu, v jarním semestru 2013 studium úspěšně ukončili další 3 studenti (student 3. ročníku, studentka 5. ročníku a studentka doktorského studijního programu). 1 student strávil jarní semestr 2013 v České republice (Masarykova univerzita, Brno), kde se věnoval studiu češtiny, přestože se nejedná o jeho hlavní studijní obor, a 2 studentky prvního ročníku v druhé půli ledna 2012 (na vlastní náklady) absolvovaly dvou týdenní intenzivní kurz českého jazyka pořádaný Kabinetem češtiny pro cizince (Masarykova univerzita, Brno). Co se týče studia v zahraničí, jedna studentka 2. ročníku získala stipendium na Letní školu slovanských studií na Masarykově univerzitě v Brně a také stipendium na studijní pobyt v rámci programu Erasmus (tamtéž, pro jarní semestr 2014), absolventka 5. ročníku byla přijata na Středoevropský překladatelský tábor na Valašsku, který bude probíhat v srpnu 2013. (Těchto překladatelských seminářů se zúčastní také její starší kolegyně, která na neapolské univerzitě češtinu vystudovala před čtrnácti lety, v současné době se věnuje překladu díla Ivana Klímy.¹) V souvislosti s tímto výčtem absolvovaných a chystaných cest do České republiky bych ráda poukázala na to, že všichni studenti si češtinu a Českou republiku oblíbili, jsou zvědaví a mají k ní vřelý vztah.

K mým povinnostem vyplývajícím z italské smlouvy patřila výhradně výuka českého jazyka, přičemž pro každý ročník jsou vymezeny dva 120minutové bloky týdně. Mimo semináře z češtiny jsem byla studentům k dispozici v konzultačních hodinách (2 hod./týden, v případě potřeby i více) a také mimo ně, byla-li potřeba, např. při vyřizování žádostí ohledně stipendia v zahraničí (pomoc s překladem životopisu do českého jazyka, vyplňování formulářů apod.).

Veškerá výuka i konzultace probíhaly v kabinetu českého jazyka, který disponuje počítačem (vlastním a notebookem zapůjčeným DZS), dobře vybavenou příruční knihovnou, různými disky CD a DVD, je možné si také zapůjčit projektor. Knihovna slouží k interním potřebám pracoviště, studenti si z ní podle potřeby mohou vypůjčit jakoukoli publikaci či přenosné médium, přičemž je o výpůjčkách samozřejmě vedena dokumentace. Podrobná inventarizace knihovny byla provedena v lednu 2011, seznam materiálů zaslaných DZS byl aktualizován v červenci 2013. Univerzita pak disponuje také oficiální knihovnou a audiovizuálním centrem.

Semináře z českého jazyka 1. a 2. ročníku jsou vedeny především podle gramatické příručky v italštině², jejíž obsah musí studenti během dvou let zvládnout. Navíc jsem však

---

¹ Klíma, Ivan: *Miriam*. Mephite 2012. V souvislosti s vydáním překladu Klímovy povídky lze poznamenat, že v roce 2012 vyšel také překlad absolventky doktorského studia češtiny neapolské univerzity, Angela Zavettieri přeložila román Radky Denemarkové *Peníze pro Hitlera* (Denemarková, Radka: *I soldi di Hitler*. Keller, Rovereto 2012.

² Casadei, Lucia.: *Grammatica pratica di lingua ceca*. Bagatto Libri, Roma 2004.

využívala také další učebnice zaslané DZS, a to podle vhodných témat, probírané gramatiky a potřeb studentů, k tomu jsem vytvářela i materiály vlastní (procvičování gramatiky, konverzace, tabulky, cvičení na zlepšení výslovnosti apod.). K výuce 3. ročníku jsem využívala zejména texty z různých učebnic pro pokročilé a zjednodušených beletristických textů, příp. novinových článků, společně s opakováním a probíráním složitější (nebo problematičtější) gramatiky a lexika. Všechny ročníky se pak věnovaly i projevu písemnému. Studentky 2. ročníku pak v rámci výuky vytvořily titulky k jedné z Čapkových povídek³ – se mnou pracovaly na poslechu, v rámci hodin překladu, které vede prof. Esvan, pak přepsané dialogy přeložily. V rámci zefektivnění výuky využíváme také e-learningový systém. Studenti si tak mohou stahovat materiály, které nejsou obsaženy v primární příručce, odevzdávat skrze něj eseje a překlady, vypracovávat úkoly. Mimo učební materiály web obsahuje také kompletní rozvrh hodin a odkazy na zajímavé stránky, které jsou s češtinou nebo Českou republikou spojené (odkaz na jazykovou příručku, nastavení české klávesnice, korpus, on-line procvičování češtiny, ČT, noviny, webové stránky Prahy a Brna ad.).

V listopadu 2012 vedení univerzity v Neapoli podepsalo smlouvu s Ústavem jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy, díky níž univerzita získala právo na vykonávání certifikované zkoušky z českého jazyka pro cizince. Tuto zkoušku v současnosti na jiné vysoké škole ani v jazykovém centru na území Itálie nelze vykonat. Získání těchto pravomocí je tedy výhodné, např. pro studenty, kteří mají určitou (nižší nebo vyšší) znalost češtiny, přičemž ta není jejich hlavním oborem, pro děti českých emigrantů a všechny Italy, kteří chtějí pracovat v České republice nebo se ucházejí o pracovní pozice s Českou republikou či střední Evropou spojené. Absolvování certifikované zkoušky z českého jazyka pro cizince také plánujeme nabízet studentům, kteří si český jazyk zapíší jako (povinně) volitelný předmět, a v případě zájmu (pravděpodobně pro okruh mimo studentů bohemistiky) poskytnout i přípravný kurz. Informace ohledně podmínek a průběhu zkoušky jsou k dispozici na webových stránkách univerzitního Jazykového audiovizuálního centra (CILA)⁴. V rámci podpory studia češtiny a informovanosti ohledně České republiky jsem potom připravila seznam internetových stránek (s krátkým popisem jejich obsahu a jazyku, v němž jsou vypracovány), které souvisejí s češtinou nebo Českou republikou. Jedná se o odkazy potřebné ke studiu českého jazyka, k vyhledávání informací ohledně studia v České republice nebo pobytu v České republice (odkazy na slovníky, stránky zabývající se českou gramatikou a pravopisem, on-line kurzy, web MŠMT odkazující na studium cizinců v ČR a letní školy, web poskytující kompletní informace k získání trvalého pobytu v ČR, odkazy na důležité organizace, dále stránky Českého centra, televize, rádia, novin

---

³ Příběh sňatkového podvodníka (režie: Rozálie Kohoutová) z cyklu Čapkovy kapsy (2011).

⁴ Dostupné z: <http://www.unior.it/ateneo/7270/1/certificazioni-linguistiche.html> (záložka: Certificazione di lingua ceca CCE – ÚJOP).

a časopisů, největších knihoven v ČR ad.), které jsou také dostupné z webových stránek jazykového centra CILA⁵.

Mimo běžnou výuku měli studenti možnost zúčastnit se několika jiných aktivit spojených s českým jazykem nebo českou kulturou. V lednu 2013 ve světoznámém divadle San Carlo v Neapoli hráli Smetanovu Rusalku (v českém znění a italskými titulky), kterou jsme zhlédli společně s několika studentkami. V návaznosti na odehrané představení se v květnu 2013 na katedře češtiny konala přednáška muzikologa prof. Waltera Zidariče působícího ve Francii, zaměřená právě na dílo Bedřicha Smetany, konkrétně na operu Rusalka (Vodní postavy v hudbě střední a východní Evropy v 17. a 18. století: na základě Dvořákovy Rusalky). Přednášky se zúčastnili všichni studenti.

V květnu 2013 se na přilehlém ostrově Procida také konala lingvistická konference Stavba textu věnující se jazykovým rozdílům ve slovanských a románských jazycích, jíž jsem se společně se dvěma studentkami zúčastnila, prof. Esvan zde přispěl svou analýzou překladů srovnávající češtinu, italštinu a francouzštinu.

Na přelomu června a července jsme v rámci výběrových předmětů uspořádali cyklus českých filmů. Během tří dnů studenti zhlédli 6 českých filmů, konkrétně filmy Šťěstí, Příběhy obyčejného šílenství, Je třeba zabít Sekala, Horem pádem, Protektor a Kolja. Všechny filmy byly promítány v českém jazyce s italskými titulky, přičemž titulky k filmu Šťěstí, Je třeba zabít Sekala a Horem pádem jsme s prof. Esvanem a bývalou externí vyučující slovenského jazyka Tizianou D'Amico vytvořili v průběhu jarního semestru 2013. Akce se zúčastnili někteří studenti češtiny a několik studentů z jiných oborů. Promítání se všem studentům líbilo, příjemná byla především závěrečná diskuze se studenty, zajímavé pak byly jejich postřehy a celkové hodnocení filmů, které měli možnost vidět.

Školní rok jsme zakončili v polovině července 2013, po obhajobě diplomové práce studentky 5. ročníku, a to neformálním posezením v pizzerii se studentkami, které ještě z Neapole neodjely na prázdniny. I z toho je patrné, že studenti češtiny mají k oboru vřelý přístup a obecně zde vládne příjemná atmosféra a dobré vztahy.

V Neapoli, 23. července 2013

---

⁵ Dostupné z: <http://www.unior.it/ateneo/8880/1/ceco-sul-web.html> (se záložkami daných kategorií nalevo).